

Pfv.V.20.355/2008/4.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Nyári Béla ügyvéd (1062 Budapest, Székely Bertalan u. 4.) által képviselt felperesnek a Fővárosi Bíróság (1055 Budapest, Markó u. 27.) alperes ellen kártérítés iránt a Fejér Megyei Bíróságon 3.P.21.462/2005. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.869/2007/2. számú ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen a felperes által 23. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. március 20. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, külön felhívásra térítsen meg az adóhatóságnak 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetnek helytadva az alperest bírói jogkörben okozott kár megtérítése jogcímén, a Ptk. 339. és 349. §-ai alapján 150.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kötelezte.

Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes és 39 társa ellen indított büntetőeljárásban az ügyészség a vádiratot 1999. február 5-én nyújtotta be a Pesti Központi Kerületi Bíróságon. A felperes előzetes letartóztatását a bíróság február 19-én hozott határozatával fenntartotta és rendelkezett a vádirat kézbesítéséről. Ez azonban nem valamennyi vádlott tekintetében vezetett eredményre, ezért lakcím-kutatást rendelt el, majd foglalkozott a fogvatartottak szabadlábra helyezési kérelmével és egyik vádlottnak az útlevelére vonatkozó kérelmével. Június és július hónapban ismét rendelkezett a vádlottak felkutatásáról és döntött a felperes előzetes letartóztatása ügyében. A tárgyalást szeptember 13-án tűzte ki, december 1., 3., 7. és 15. és 17. napjára. Az első tárgyaláson a vád ismertetése és a vádlottak kihallgatása megtörtént, a 17-én tartott tárgyaláson pedig a felperes előzetes letartóztatását megszüntette. A felperes összesen két év és két hónap időtartamot töltött előzetes letartóztatásban, vele szemben halmazati büntetésül négy évre felfüggesztett két évi szabadságvesztést szabtak ki.

Az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettek szerint az adott büntetőeljárás során alkalmazandó 1973. évi I. törvény (Be.) 4. §-ának, a 92-96. §-ainak értelmében a személyes szabadságot korlátozó intézkedés a lehető legrövidebb ideig tartható fenn, továbbá azokban az ügyekben, amelyekben a vádlott előzetes letartóztatásban van, az eljárást soron kívül kell lefolytatni. A soronkívüliség tartalmát jogszabály nem határozta meg, de a gyakorlatban egyértelműen azt jelentette, hogy a bíró a többi üggtől függetlenül haladéktalanul köteles volt intézkedni, eljárási cselekményeket elrendelni az ügy minél előbbi befejezése érdekében. A büntetőügy iratai alapján tény, hogy az eljáró bíró a tárgyalás kitűzése iránti célravezető intézkedéseket nem tett. Az első ízben kibocsátott lakcím-figyelő részben negatív eredménye már április és május hónapban rendelkezésére állt, ennek ellenére ismét csak lakcím-figyelők kibocsátásáról döntött, holott a tárgyalást a Be. 102. §-a alapján - elfogató parancs kibocsátása mellett - fel kellett volna függesztenie és a hiányzó vádlottak ügyét a Be. 32. §-ának alkalmazásával el lehetett (kellett) volna különíteni. A felperes sorozatos sürgető kérelmét is figyelembe véve az lett volna a helyes és kívánatos eljárás, hogy a bíróság azonnal döntsön a tárgyalási napok kijelöléséről és a vádiratot ne külön, hanem az idézésekkel együtt kézbesítse. Könnyen belátható, hogy 40 vádlott esetén szinte kizárt, hogy minden idézés sikeres legyen, ami az adott ügyben be is bizonyosodott. A bíróság azonban ennek ellenére is tudott - többek között - a felperes vonatkozásában tárgyalást tartani és az előzetes letartóztatás megszüntetéséről dönten. Mindezek alapján megállapítható az alperes kárfelelőssége azért, hogy a felperesnek a szükségesnél hosszabb ideig kellett előzetes letartóztatásban lennie. Az eljárásban hozott érdemi döntés tartalmától függetlenül is tudható volt, hogy ún. foglyos ügyen a kilencedik hónapra kitűzött tárgyalás túl kései, sértheti a vádlott személyi szabadsághoz fűződő alkotmányos jogát.

Az elsőfokú ítélet ellen a kereset elutasítása érdekében az alperes élt fellebbezéssel, a felperes ellenkérelme pedig annak helybenhagyására irányult.

A másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította. A jogerős ítélet indokolása kifejtette, hogy az alperes magatartásának, eljárásának jogellenessége kizárólag a Be. szabályait figyelembe véve vizsgálható, és a Ptk. 339. és 349. §-ai alkalmazásával dönthető el a kártérítési felelősség fennállásának kérdése.

A felperes a perben nem vagyoni kárigényt érvényesített, igényét a Ptk. 76. §-ára alapította. E rendelkezés a személyes szabadság jogellenes korlátozását tiltja, ezért a Be. alapján kell megítélni, hogy ilyen sérelem bekövetkezett-e. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott eljárási rendelkezésekre alapított okfejtés alapján az

alperes eljárása nem minősíthető jogellenesnek. A Be. a tárgyalás kitűzésére konkrét határidőt nem állapít meg, másrészt az előzetes letartóztatás megszüntetése nem vetíthető vissza egy korábbi döntésre. A felperes ugyanis azt, hogy a bíróság milyen okból szünteti meg a fogvatartást, nem ismerhette, az utólag megismert indokolás tartalma pedig nem ad alapot arra, hogy az abban foglalt körülmények bekövetkezése érdekében a bíróság a tárgyalást korábbi időpontra tűzze ki. Alaptalan az a hivatkozás is, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottak miatt az ügyet el kellett volna különíteni. A többi vádlott meghallgatása nélkül ugyanis az előzetes letartóztatásnak a Be. 92. § /1/ bekezdés b/ pontjában meghatározott oka nem szűnt volna meg, a felperes meghallgatása tehát a fogvatartás szempontjából érdektelen volt. Az alperes az eljárási törvény szabályait nem sértette meg, ezért kártérítési felelősség sem terhelheti.

A jogerős ítélet ellen az elsőfokú ítéletet helybenhagyó döntés meghozatala érdekében a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A kérelem indokolása szerint a másodfokú bíróság törvénysértően következtetett arra, hogy az alperes nem sértette meg a büntetőeljárás szabályait. Az adott ügyre vonatkozóan a törvény soronkívüli eljárást írt elő, és az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy ez esetben mi a bíróság kötelezettsége és azt milyen módon sértette meg. A felperes keresete alapján tehát csak azt lehetett és kellett vizsgálni, hogy a bíróság megtett-e haladéktalanul minden olyan intézkedést, ami a fogvatartás idejét lerövidítette volna. Eljárási szabályt is sértett a másodfokú bíróság mert az ún. elkülönítés kérdése nem volt a fellebbezés tárgya, ezért e vonatkozásban a jogerős ítélet indokolása túlterjeszkedett az eljárás keretein, és ezért a felülvizsgálati eljárásban sem vehető figyelembe. Az elsőfokú bíróság minden vonatkozásban helytálló ítéletének megváltoztatása tehát törvénysértő, a kártérítési követelés megalapozott.

Az alperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában tartására irányult.

A Pp. 270. §-ának /2/ bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata jogszabálysértésre alapítható. A felülvizsgálati eljárás eredményeként a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a kérelem nem alapos, a megtámadott határozat nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

A felülvizsgálati kérelem azon alapult, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által helytállóan megállapított tényekből tévesen következtetett arra, hogy a büntetőeljárás szabályait a bíróság nem sértette meg. Az ítélezési gyakorlat által kialakított elv, hogy az ítéleti tényállás akkor jogszabálysértő, ha hiányos, iratellenes, vagy téves logikai következtetést tartalmaz, azaz

sérti a bizonyítékok értékelésének a Pp. 206. §-ában írt szabályait. A másodfokú bíróság a lényegét illetően az elsőfokú ítéleti tényállásra alapította a döntését. Nem tévedett, amikor arra a következtetésre jutott, hogy az alperes terhére jogszabályba ütköző, és felróható mulasztás nem állapítható meg. A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet indokolásával minden vonatkozásban egyetértett. A felülvizsgálati kérelemben előterjesztett eljárási kifogásra vonatkozóan pedig kiemeli, hogy a Pp. 253. §-a értelmében a másodfokú bíróság sem az elsőfokú ítélet, sem a fellebbezés, illetve az ellenkérelem jogi indokolásához nem volt kötve. Ennélfogva pedig még olyan indokokra is hivatkozhatott volna, amelyekre az eljárás során egyik fél sem hivatkozott.

A fenti indokok alapján a jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság a 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárásban a felperes pervesztes lett, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának /2/ bekezdése alapján kötelezte a tárgyi illetékfeljegyzési jog fennállása miatt le nem rótt felülvizsgálati illeték megfizetésére. Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért e tekintetben rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2008. március 20.

Dr. Uttó György s.k. a tanács elnöke, dr. Erményi Lajos s.k. bíró,
dr. Bella Mária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő